

„Edinost“

izhaja dvakrat na dan, razun nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdanji na leto . . . . . gld. 21—
Za samo večerno izdanje . . . . . 12—
Za pol leta, četrlet leta in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč. večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč. Izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah in petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadstr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcijski listi „Edinosti“.

Nastala je konsorcija lista „Edinosti“ v Trstu.

Častitim našim gg. naročnikom!

Prosimo častite svoje naročnike, da pravočasno obnove naročnino za prihodnje četrtletje, oziroma da poravnajo zastalo naročnino.

Uprava „Edinosti“.

Brzobjavna in telefonična poročila.
(Novejše vesti.)

Gradec 29. Deželni zbor se je odgodil.

Opava 29. V današnji seji deželnega zbora se je prečitalo pismo deželnega glavarja, s katerim je isti vsled Najvišjega naročila odgodil deželni zbor.

Budimpešta 29. (Zbornica poslancev.) Preden je zbornica prešla na dnevni red, je poslanec Apponyi popolnil govor Horansky-a, s katerim je slednji pred kratkim bil označil pogajanja narodne stranke z ministerskim predsednikom baronom Banffyjem radi uvedbe kurijalne sodnosti v volilnih stvareh. Poslanec Apponyi je Banffyju očital, da je politično nezanesljiv in rekel, da je pozicija vlade neparlamentarna in nesposobna, da bi trajala dalje.

Ministerski predsednik Banffy je hotel govoriti, toda vsled vrišča levice ni mogel priti do besede. Še-le, ko je starostni predsednik opozoril na hišni red, in na zakone od l. 1848., po katerih se ministri, ki se prijavijo k besedi, poslušati morajo, je nastal mir.

Baron Banffy je na to polemizoval proti Apponyiju. Poslanec Ivanka je zaklical: »On laže zopet!« Starostni predsednik je pozval poslance, naj opusti neparlamentarne medklice. Baron Banffy je govoril nadalje in rekel, da je vlada dobro hotela in zato tako ravnala. Vlada je hotela v cerkveno-političnem boju zabraniti očito nasprotstvo med obema zbornicama. Ministerski predsednik grof Thun je rekel na koncu svojega govora, da vlada stori svojo dolžnost, napravi v parlamentu red in da ne bode dovoli, da bi bil merodajen terorizem manjšine. Vlada hoče tudi na Ogorskem braniti parlamentarizem in ustavo. (Eljen-klici na desni, velik hrup na levi). Starostni predsednik je na to suspendiral sejo za pet minut. Ko se je ista zapričela zopet, je zbornica nadaljevala razpravo o dnevu volitve predsednika. Na to se je seja zaključila. Prilodnja seja jutri.

Rim 29. Kralj Humbert je pomilostil vse one osebe, ki so bile kaznovane radi nemirov v pomladi in katerih kazni ne presežajo dveh let. Onim, katerih kazni so višje, so se znižale na samo dve leti. Starčkom, ženskam in mladoletnim se je kazen odpustila ali znižala za tri leta. Število pomiloščenih se čeni na 2700.

Berolin 29. »Nordd. Allg. Ztg.« prinaša daljši članek o izgonih iz Severne Šlezije, v katerem se naglašja, da vlada rada porablja vsako priliko in dajala potrebnih pojasnil.

V imenu „colture“ zoper kulturo in pravo.

II.

Venezian.

Znano je, da glavna moč v italijanskih govorih sploh je lepa, doneča fraza. Sosebno velja to

o naših primorskih Italijanah. V morje fraz jih sili že lastna jim nprav in potem pa tudi vis major: dejstvo, da branijo stvar, ki se s konkretnimi dokazi in argumenti dokazati ne da. To smo videli sosebno na govoru Benussijevem, ki je govoril o vsem možnem, le stvarnemu dokazu, da je hrvatski gimnazij v Pazinu nepotreben in da res involvuje krivico za Italijane, se je izogibal železno doslednostjo. Trdil je pač to na ves glas — ali trditev še ni dokaz.

Ne čudimo se torej Venezianu, da je tudi on — dasi pripoznano najprosvetljenejša glava v italijanskem taboru — donečimi frazami nadomeščal stvarni dokaz. In posebno pomenljivo je to, da je fraze položil v zaključek svojega govora. On je vedel, kaj dela. To je stara stvar, da zadnje besede ostajajo poslušalcu najintenzivneje v spominu. A ker je tudi on mogel pričakovati glavnega efekta od fraze, prihranil si je donečo besedo za na zadnje.

V prvem delu svojega govora je izvajal govornik, kako da je za Italijane v Avstriji vsejedno, ali poslušajo klerikalne ali liberalne, ponemčevalne ali slovanske vlade; vse si nadevajo nalogo, da pobijajo stražo na vzhodnih vratih Italije! Zastonj da so vse tožbe in pritožbe, vse vlade imajo za Italijane stereotipen odgovor: Sie volo, sie jubeo! Tako hočem, tako ukazujem!

Svojo trditev je podkrepil Venezian z — kakor je sam rekel — anekdotami.

Jedna teh je jako zanimiva, ker priča, kako so vlade postopale z — Slovani na Primorskem.

Bilo je v letu 1861, ko je tržaški deželni poslanec pl. Porenta interpeloval vlado radi nepristojnosti, sestojede v tem, da se v Trstu gimnazijalni pouk vrši v — nemškem jeziku! Ministerski predsednik pa je odgovoril: ker je prebivalstvo v hribih slovanske narodnosti, je povsem umestno, da je gimnazijalni pouk — nemški!

To je navel Venezian v dokaz o nedobrotnosti vlade do Italijanov! Mi nismo toliko zaslepljeni po narodni strasti, da ne bi dali prav gosp. Venezianu za — tedaj! Krivica je bila to, da je bil za Italijane pouk v nemškem jeziku! Obžalujemo pa, da gosp. Venezian ni bil toliko logičen, da bi bil povdaril, da so na tej krivici pošteno participirali tudi Slovani, in da ni bil toliko resnicoljuben, da bi bil povedal, kako so se stvari spremenile od tedaj: da se je glede Italijanov odpravila ta krivica, dočim obstoji ista za Slovane še danes, kakor je bila takrat! Da je bil torej mož logičen in resnicoljuben, podal bi bil najboljši dokaz za potrebo hrv. gimnazija v Pazinu. Ali zdi se, da se je g. Venezian učil pri tistem možu, ki je prosil svetega Florijana, da naj prizanese njegovi hiši, zato pa naj zapali — sosedovo! Italijanu se ne sme goditi krivica, zato pa je Venezian govoril na shodu, zahtevajočem, naj se godi krivica sosedu, Slovanu!!

In potem je pravil dalje v dokaz o trajni nedobrotnosti avstrijskih vlad do italijanskega življa: kako se Italijanom odrekajo: vseučilišče, nižje šole, didaktiška sredstva, učiteljske itd. To vse se odreka temu »povero popolo italiano«.

Sv. Florijan, kje si?! Venezian joče radi namišljene nevarnosti, ki grozi baje italijanski vzgoji, hkratu pa požiga — slovansko vzgojo! Kdo

protestuje proti osnovi prve in jedine srednje šole za Slovane istrske? Kdo odreka tisočem tržaških Slovencev jedno samo borno ljudsko šolo?! Pred svojim pragom pometajte in o svojem postopanju pripovedujte — ne anekdote —, ampak fakta, ki so vaši stranki na sramo!

Potem je Venezian zasukal kanon svoje zgovornosti proti — parlamentu avstrijskemu. Kako sijajne so bile demonstracije, kolik je bil entuzijazem, ko so lani poslali prave može na Dunaj! Sedaj vidijo, da se »eksperiment« ni posrečil.

Eksperiment! Torej le eksperiment je bil to, kar so vladni može žalostnega spomina označali kakor najznamenitejši svoj čin, na katerem bi jim morala biti hvaležna vsa avstrijska država! Kako so se ponašali, ker se jim je posrečilo »spraviti« mogočne Italijane z državo! Iredentistiška misel je bila udušena, Trst je bil zopet v polnem pomenu te besede: la fedelissima! Sedaj pa prihaja najpoklicanejši mož v italijanskem taboru in pripoveduje, da je bilo vse skupaj le eksperiment, špekulacija, ki se je pa ponesrečila. Dragi prijatelji, katere so poslali na Dunaj, so le uboge žrtve. Italijani niso dosegli ničesar, ker je — Slovanov več, nego Italijanov. Tako je neki minister rekel v obraz nekemu Italijanu! Ali spoštovani gospod Venezian, kaj hočete temu ministru, ko siromak ni storil drugega, nego da je konstatoval to, kar je, kar je ustvarila božja volja — ako smemo govoriti z vami o božji volji! To sicer ni res, gotovo ni res, da kdo preganja Italijane, ni res, da bi se jim odrekalo, kar jim gre, marveč je res, da uživajo še več, nego bi se jim smelo dati, ali tudi to je res, da konečno Italijani morajo podleči v tem boju! Pa ne se svojim pravom, ampak svojimi nezmernimi pretenzijami; se svojimi zahtevami za ohranitev privilegijev in nadvladja nad drugimi! Podleči pa morajo, ker se bore — proti naravi! Narave pa ne morejo premeniti niti Italijani, niti avstrijske vlade! Število Slovanov je enkrat tu in to število pojavlja svojo moč tudi v parlamentu. To se zdi tudi Venezianu, kar kaže njegova izjava, da Italijanom ne preostaja drugega, nego — protestovati. Proti naravi?! Dobro zabavo!

To je dovolj medla tolažba, tako medla, da niti ne zamerjamo gospodu Venezianu, da je konečno privzdignil zatvornico, da se je mogla usuti povodenj fraz: o sijajni ekzistenci Italijanov, o spominih na to, kar so bili oni, o novi zgodovinski dobi, ki se pričinja za Italijane, o idealih domovine, brez katerih ni človeškega napredka, o obzorju, ki se smeje nad Italijani (ali je zlobno to obzorje, ki se še smeje ob toliki bedi!), o tisočletni knjigi zgodovine, govoreči o tem, kako so gosp. Venezian in njegovi predniki delali za civilizacijo, o lačnem volku, ki je po jedi bolj lačen, nego po preji in slednjič o — svobodi narodov!!

Kaj čemo drugega, nego da se previdno umaknemo pred to povodnijo fraz in gledamo, kako se na penečem valovju ziblja ladija, v kateri sedi gospod Venezian, govoreči o svobodi narodov, in hkratu držeči svojo roko-zaščitnico nad onimi, ki pljuvajo na zakonite zastopnike svobodnih državljanov! O krvava ironija, ki si jo zagrešil v imenu — colture!

Addio, caro amico!

Odmevi s shoda progressistov. Sodba Italijana.

Nastopni dopis smo prejeli v italijanskem jeziku in ga podajemo tu v slovenskem prevodu:

Vsem je znan neuspeh in fiaseo, ki ga je imel prvi shod progressistov v »Politeama Rossetti«. Sklicatelji in njih pomagači so dobro umeli, da javnega menenja vsega meščanstva tržaškega ne morejo zastopati na javnem shodu, čim se je pojavila močna opozicija, prihajajoča iz različnih slojev meščanstva, ki je protestovala proti prizadevanju krivega liberalizma, kateri je pompozni programom proti osnutju hrvatskega gimnazija v Pazinu indirektno sledil drugim ciljem politike šarlatanske, idočee za izrabljanjem dobrot iz raznih municipalnih uprav in zadoščevanjem lastnim osebnim koristim. Vse to pod pretvezo nekega psevdoliberalizma, ki nima na sebi ni sledu pravega liberalizma, ki je marveč le pojav sebičnosti in ambicije. Tako je prišlo, čim so govorniki na shodu hoteli govoriti kakor tolmači javnega menenja, da so kričanje, žvižganje in hrupni prizori ter protesti vseh nepristranskih in poštenih, ki so bili navzoči na shodu, zamašili usta tem krivim tribunom, tem falzifikatorjem resničnega patriotizma. Ostaviti so morali bojišče, na katerem so hoteli zmagati. Poraz je bil popoln, ker mirno meščanstvo ne more pritrjati namenom šarlatanske politike, ki ni drugzega, nego zanikanje vsacega napredka. Meščanstvo se je veselilo, da so gospodje od progressa dobili zaslužen lekejo. Njih seveda je bolelo in hoteli so zamašiti luknjo na vsaki način. Ker pa si z javnim shodom niso upali več, sklicali so drugi — in famiglia, kakor je priznal tudi predsednik shodu. Bili so torej med seboj. Uprav smešno je, ako se javen shod tako preminja v shod oseb jedne same barve, v konferenco ob zaprtih vratih. Ubogi liberalizem! Kako so te vendar ponižali nevredni prvoboritelji tvoji, da se niti ne smeš več pokazati pred javnostjo!

Pa ni jim bilo dosti, da so bili ob zaprtih vratih in lepo med seboj. Še se niso čutili dovolj varne, sicer ne bi bili priveli seboj raznih težakov iz javnih sladišč in iz raznih družih zasebnih podjetij, lepo število mesarjev, uživajočih protekcijo progressovskih gospodov, raznih običajnih obiskovalcev mestne galerije itd. Tako so bili zavarovani pred vsako opozicijo in shod od zaprtih vratih se je mogel vršiti brez posebne nezgode. Navzoči so z resignacijo in brez težav poslušali ognjevite, fulminantne in ultrapatriotiske govore; »visoki idejali« so odmevali po velikem prostoru; sveti ogenj je ogreval demonstracijo proti osnutju hrvatskega gimnazija v Pazinu, katero demonstracijo je dovršilo orjaško kladivo velikega svečenika iz progressovske — sinagoge, gospoda Veneziana. Le škoda, da ni bilo čuti fulminantne besede spoštovanega Raškovića in čuditi se je, da se ta stari vojskovodja iz bitek za »patrio« v zadnji čas nekam zapostavlja za novo zvezdo, ki je zasvetila na obzorju v osebi gospoda Benussi-ja, katera zvezda menda uživa posebno zaščito velikega svečenika Veneziana! Benussi je stopil na mesto, ki pristojta Raškoviću že po dolgi in sijajni službi... katerega je bila odnesla voda Reka z mesta občinskega svetnika, kamor pa se je povrnil zopet po toleranci velikega svečenika, da se obvaruje videz...

Tako se je javni shod, raztrobant po vsej Avstriji, prelevil v partikularen shod določenega števila somišljenikov. Nikdar pa ni bil ta shod splošna manifestacija meščanstva tržaškega. To je zadosen dokaz, da trezne osebe v Trstu, resnični možje, ne sledé načelom in idejam eksaltiranih, ampak sodijo domovinske stvari z drugačnim kriterijem, ki je kriterij bratovstva, harmonije in resničnih interesov našega lepega Trsta!

Politični pregled.

V Trstu, dne 30. decembra.

Ali pride zadoščenje?! O škandalu, ki se je dogodil povodom otvorenja deželnega zbora tržaškega, piše »Triester Zeitung«:

»Tržaški deželni zbor je bil večeraj pozorišče odurnih prizorov, katere se je zljubilo uprizoriti tržaški bubokraciji. Zopet je bilo videti na

galeriji tistih razposajenih dečakov, katere si poznani onorevoli naročajo vsakokrat, ko gre za to, da se priredi kakov surov škandal in se tem načinom izraža menenje »ljudstva tržaškega«. A to, da ni imel nikdo iz večine te srčnosti, da bi se postavil proti spoštovanim pouličnim dečakom, dokazuje, kako so odvisni od istih«.

Po notoriških zvezah, ki jih ima »Triester Zeitung« z izvestnimi krogi, si moramo misliti, da je ta entrefilet inspiriran od važne strani. Zato pripisujemo istemu primerno važnost. Čudno se nam zdi sicer, da mora še vedno nastopati iz Rinaldinijevih časov znana »bubokracija«, ki naj jemlje na-se grehe tržaške, pa naša slaba volja se umika nekoliko, ko vidimo, da je tudi nemški list toliko iskren, da konstatuje, da so z dečaki v zvezi in da jih naročajo — stari grešniki!

V popolnjenje opozarjamo tu, da je tudi »Piccolo« povdarjal izrečno, da se je mnogo poslancev pridružilo zahtevi [galerije, da se morajo odstraniti vsi slovenski poslanci in ne samo Naberger], da so se torej resni možje očitno identifikovali z — bubokracijo. Nadalje konstatuje »Triesterica« sama, da se nikdo ni uprl temu škandalu, da se je torej vsa zbornica identifikovala z onimi, ki so se identifikovali z bubokracijo. Po tej konstataciji izginja bubokracija in imamo posla le z možmi, z vso večino.

Vsa slavna večina je torej izvršila nečuvnen napad na čast naših poslancev in na sveto pravo njih volileev. Žaljen je torej ves narod!! Potepano pa je, kakor smo že povdarjali in povdarjamo zopet in zopet, tudi parlamentarno načelo. Vedo-li vladni krogi, kaj pomenja to, ali se jim zdi, da se je tu ustvaril prejudic, ki mora, ako se oni ne osrčijo do radikalnega čina, dovesti parlamentarno načelo ad absurdum in slednjič onemogočiti v tržašk. zbornici vsako parlamentarno delovanje?! Do kakih posledic bi morali priti, ako bodo večine smele goniti iz zbornice vsakogar z jedinega vzroka, ker jim ni ljub?! To mora privedi le do parlamentarne anarhije. To, kar se je zgodilo tu, ne sme ostati nekažnjeno! Zastopniki in volilei naši so obnemogli tu! Zato je prišel za vlado trenotek, da govori, ko mora govoriti. Gg. ministri so prisegli, da bodo čuvarji ustave — store naj torej, v kar jih veže prisega! Mi zahtevamo zadoščenja užaljenemu parlamentarnemu načelu, užaljenemu pravu našemu, užaljenim volileem, užaljeni narodni časti naši in užaljenim zastopnikom našim, zlasti pa možu, ki je osivel v javnem delu in katerega prsi diči pripoznanje od Onega, ki je čuvar ustavnih pravie svojih državljanov!! **Zadoščenje mora priti!** Kakovo bodi to zadoščenje, to je prepuščeno onim, ki so dolžni, da je preskrbe. Kajti bodi povedano zopet in zopet: naše ljudstvo je dozorelo toliko, da zna primerjati, da zna soditi in da zna izvajati zaključke. Ako bi vlada tudi v tem slučaju — ko dogodki uprav kriče po zadoščenju — posnemala onega tiča, ki tišči z glavo v pesek, mené, da se je s tem skril, bi naše ljudstvo moralo priti do zaključka, da vladi ni neljubo, kar se je zgodilo. Vladi vendar ne more biti vsejedno, kako misli o njej večina prebivalstva v deželi in državi!!

Iz deželnih zborov. V deželnem zboru Češkem je v razpravi o proračunskem provizoriju posl. Baxa grajal češke poslance, da niso na Dunaju ničesar storili v prilog stremljenjem naroda češkega in za varstvo čeških manjšin. Posl. Engel je grajal cesarsko sporočilo, zagovarjal je pa taktiko čeških poslancev. Posl. Herold je povdarjal, na nemški poslanci nimajo nikacega vzroka za abstinenco. Provizorij se je vsprejel in potem se je deželni zbor odgodil.

Tudi v deželnem zboru Moravskem so večeraj razpravljali o proračunskem provizoriju. Provizorij se je odobril in dež. zbor odgodil. Isto se je zgodilo z deželnim zborom Šlezkim.

Učiteljsko vprašanje v dež. zboru gorškem. Marsikomu se je zdelo čudno, kako da je prišlo do tega, da je moral odločiti žreb gledé sedmega člana odseka za poročilo o vladni predlogi, tičoči se deželnega šolskega zaloga. Stvar je ta, da za volitve odsekov ima deželni glavar tudi pravo glasovanja, katerega nima sicer. Bilo je torej na slovenski strani — ker je tudi knezonadškof glasoval za slovensko listo — 11 glasov, na italijanski strani — vstevši dež. glavarja — isto-

tako 11. Odločiti je moral torej žreb in odločil je v prilog Italijanom, kateri poslednji imajo tako v rečenem odseku 4 člene, Slovenci pa samo tri. Ukljub temu se boje Italijani kakega presenečenja ter so pripravljani boriti se do skrajnosti. Čuje se namreč, — katero vest pa prinašamo z vso rezervno — da nameravajo za slučaj, da bi bila nevarnost, da se vladni predlog sprejme, **zapustiti deželni zbor ter da jim hoče celo deželni glavar priskočiti na pomoč s tem, da odstopi!**

Iz tega se vidi, s kakimi težavami se je boriti našim poslancem, ter da so stvari v praksi dokaj drugačne, nego se vidijo marsikomu v teoriji.

Posledice politike — tiranstva. V Kodanju in družih nemških listih so razobesili razglase, kateri pozivljaja javnost: Ne kupujte od Nemcev. Berolinski listi pa nadaljujejo objavljajanje protestov danskih tvrdk, ki so vsled izganjanja Dancev iz Prusije morale pretrgati svoje kupčijske zveze z nemškimi tovarnami. Gotovo je, da nemška trgovina trpi veliko škodo vsled politike — tiranstva.

„Makedonija“ v Zagrebu. List, ki izhaja v Zagrebu pod tem imenom in ki je glasilo eksekutivnega odbora za gibanje v Makedoniji, javlja da je centralni odbor sklenil, da v mesecu januarju priredi shod v švicarskem mestu Genevi. Na ta shod se povabijo politiki in diplomati s onih narodov, ki kažejo svoje simpatije za narode, ki trpe v turškem jarmu. Zlasti iz Bolgarske se pričakuje mnogo udeležencev. Na dnevnem redu bode poročilo o odnošajih krščanskih narodov pod turško vlado in zahteva istih po politiški avtonomiji. Potem prošnja za pomoč od onih vlasti, ki bodo zastopane na shodu. Nadalje volitev posebnega odbora, ki naj bode vsemi sredstvi širil propagando v javnem menenju Evrope za osvobodjene krščanov, ki so podaniki sultana, iz neznosnega položaja. Slednjič predlog, da se sultanu in velevlastim predloži prošnja za podeljenje politiške avtonomije za Makedonijo in Albanijo.

Veliko pomiloščenje — v Italiji. Italijanski kralj je podpisal dekret, katerim se odprošča kazni vsem, ki so bili obsojeni od civilnih in vojaške oblasti radi velikih izgredov minole spomladi, katerih kazni pa ne znaša med 2 leti. Onim pa, ki so dobili više kazni, se je zmanjšala kazni. Od pomiloščenja so izključene le nekatere kategorije obsojenih, zlasti taki, ki so bili ponovno kaznovani. Vseh pomiloščenih je 2700. Italijanski listi proslavljajo kralja na tem činu milosti.

Domače vesti.

Imenovanje. Kancelistom na okrajnem sodišču v Pazinu je imenovan dosedanji sluga na okrajnem sodišču v Trstu, Alojzij Negri.

»Lasse pur...« Pod tem naslovom nam pišejo: Te dni sem čital v Vašem cenjenem listu notico pod naslovom: »Kaj so nam dokazali s tem?« V tej notici uprašuje dopisnik, komu neki Lahi rogoviljo se svojo »Lasse pur«, ako v Trstu »non si parla che talian«?! Prav ima gospod dopisnik: ako so le oni gospodarji tu, zakaj pa se boje onega, o katerem pravijo, da — ga ni?!

Da pa Lahoni dobro vedó, komu prepevajo gori omenjeno pesem, imamo dokaz v tem, da so tudi v nedeljo dne 25. t. m. slišali nas, ko smo notri mej njimi svobodno in na glas govorili »per slovan«, kar jih pa ni razburjalo ni najmanje, ali pa so se nas — bali!! Kajti ogibali so se nas Slovencev tako, da smo se jim morali smejati na obraz! Mi smo namreč spremljali te grozne junake od začetka njih divjaškege tulenja, do zvršetka neslane demonstracije.

Omeniti moram še nečesa, kar so zamolčali vsi listi in kar je izpustil celo Vaš poročevalec, namreč to, da so Lahoni divjaški demonstrirali pod stanovanjem tiskarja Levi-ja v ulici S. Giovanni in pa da so isti na borznem trgu pod stanovanjem gospoda dra. Mandića rjovel: »abbasso le pipe, fora i ščavi« itd., kar jim še posebno osvetljuje njih barbarsko avito colturo!

Sedaj pa ponižno uprašanje slavnemu c. kr. redarstvenemu ravnateljstvu. Da-si pripoznavam prav rad in drage volje, da tudi ono ne more vsemu kaj, osobito o takem divjanju, kakoršno je bilo v nedeljo, si dovoljujem vendar vprašanje:

Kaj bi se zgodilo nam Slovincem, ako bi se nas zbralo par tisoč in bi začeli peti »Lasse pur« itd. v slovenskem prevodu?!

Jaž že vem, kaj bi se zgodilo, toda, povem pa ne! Naj le ugane vsakdo sam!! (Sicer pa moram pripoznati še nekaj: vem namreč, da tudi redarstveni ravnatelj ni »sam svoj gospod«. Sapienti sat!)

Da završim: ko so se vršili izgredi meseca septembra, so naši lahonski listi povdarjali z nekim posebnim zadovoljstvom izjavo ministerskega predsednika: »Vse te, ki so nastopali proti Lahom, treba kaznovati najstrožje« — kar se je tudi zgodilo.

Dobro, ali moje menenje bi bilo, da smemo tudi mi Slovani zahtevati iste strogosti proti tujim državljanom, ki žalijo domače podanike in ki delajo nemir v državi, oziroma, ki se mešajo v domače narodnostne prepire! Toliko glede onih dveh »signorov« iz Italije, ki sta bila aretirana prošlo nedeljo!

Nenavadni.

Deželni poslanec istrski za mestno volilno skupino piransko, namesto pokojnega Venjerja je izvoljen dr. Emerik Ventrella.

Umri je včeraj popoldne po dolgotrajni mučni bolezni gospod Fran Hvala, bivši lastnik sedanje Dolenčeve tiskarne, v 64. letu svoje dobe. Naj počiva v miru!

V šolo jih dajte! Prijatelj našega lista nam piše:

Predvčeraj sem poslal na pošto v Tergesteju znesek, naslovljen na »Trgovsko obrtno zadrugo v Gorici, Semeniske ulice«. Dotični poštni uradnik mi je dal slovenski poštno-sprejemni list, ali čujte kakim napisom: Semeniske Görz.

To je že preveč! C. kr. uradnik niti ne zna čitati, še manj pa prepisati slovenski. Ker nisem mogel dobiti drugega pravičnega potrdila, poslal sem ga danes na slavno pošto in brzojavno ravnateljstvo s prošnjo, da mi isto blagovoli poslati drugi, pravičen poštno-sprejemni list, kajti prvega ne morem rabiti.

Ob enem se obračam tem potom do slavnega poštnega ravnateljstva, da isto pouči svoje uradnike, da naj pišejo ves naslov slovenski in tako tudi kraj, kamor je pošiljatev namenjena, kajti meni se večkrat dogaja, da mi dotični uradnik zapiše Görz, Laibach itd. na pravilno pisane slovenske imena: Gorica, Ljubljana itd.

Čem videti!

Kako je to? Pišejo nam: Julija meseca t. l. se je ustanovilo v Trstu društvo sv. Nikolaja. Prve dni septembra se je izvolil sedanji odbor, kar je bilo objavljeno v vseh slovenskih časopisih, tuk. o. kr. namestništvu in c. kr. redarstvenemu ravnateljstvu. Od ustanovitve tega društva, to je, odkar je bilo ustanovljenje objavljeno, prihajale so različne svete denarja na tuk. c. k. pošto. Ta urad je pošiljal naznanila na začasno gosp. predsednico, toda le naznanila, novce si je pa pridrževal, češ, da poštnemu vodstvu ni nič znano o kakem društvu »Sv. Nikolaja« in da se novi oddajo precej, ko bode izvoljen novi odbor. Po konstituiranju sedanjega odbora so se storili vsi potrebni koraki v ta namen, da se dobe gori omenjene svote, toda do danes še ni rešena ta stvar!

Sedaj pa vprašamo: Kako je to, da se ta stvar toliko časa ne reši ter se vložene svote ne izroče na namenjeno mesto?

Pričakujemo odgovora.

„Silvestrov večer“. Zanimanje za to tradicijonelno veselico je letos izredno veliko, vsled česar sta odbora »Sokola« in »Kola poskrbela, da se podere veliki oder, postavljen dvorani. Tako bode pridobljen prostor, kolikor ga zavzema oder in tri sobe za odrom. Poleg vina in piva se bodo dobivala tudi mrzla jedila. Vse moči, ki nastopijo jutri zvečer, so se pripravile najvestneje za svoje uloge, z bok česar se je nadejati, da letošnji »Silvestrov večer« nadkrili vse prednike svoje ter da kar najprijetneje preživimo zadnje trenutke starega in prve trenutke novega leta. Na svidenje torej jutri zvečer v redutni dvorani!

To ni prav! Naši založniki in razprodajalci slovenskih razglednic tožijo, da se naši narodni krogi premalo brigajo za to narodno trgovino. To vemo dobro tudi mi, kakor vemo tudi to, da se vse preveč razpošilja nemško-laških razglednic v naše slovanske kraje, ali kaj hočemo! Učili smo, svarili, pretili smo tudi — torej?!

Društvo za zavarovanje goveje živine na Opčinah nam javlja, da bo 1. seja novo izvoljenega novega odbora v nedeljo, dne 1. p. m. ob 4. uri popoldni v hiši g. Ivana Sosiča št. 244.

Pevsko društvo „Zvon“ na Opčinah bode imelo svoj občni zbor jutri dne 31. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni »pri Kocetu«, št. 183. Dnevni red: Govor predsednika, poročili tajnika in blagajnika, volitev novega odbora in posamični predlogi.

Zanmarchi contra Košuta. Predvčeršnjim dovršila se je na tukajšnjem deželnem kakor prizivnem sodišču znana kazenska stvar bivšega žandarmerijskega stražmojstra v Barkovljah, Zanmarchija, proti Mihi Košuta iz sv. Križa. Poslednji, ki je bil v I. instanci obsojen na tri tedne zapore, je bil sedaj oproščen, potem, ko so se zaslišale priče, po njem predlagane v dokaz, da je bil Zanmarchi o vprašavni priliki zares pijan. Podrobneje poročilo prinesemo prihodnjico.

Iz Sežane nam pišejo: Za božičnico, katero je priredila tukajšnja šolska mladina v 23. dan t. m., podaja se nastopni izkaz daril: Darovali so nastopni gospe, gospice in gospodje: Albina Laharnar 10 gl., Franja Gulič 3 gl., Olga Vodopivec 3 gl., Evfemija Mahorčič 3 gl., Adele Omahna 2 gl., Marija Röger 2 gl., Henr. pl. Galati 10 gl., Aleksandra Galati 3 gl., S. U. Galati 10 gl., H. Y. Galati 2 gl., M. Scaramanga 10 gl., Baronica Ralli 10 gl., Beniamina Biondi 2 gl., Fani Jaschi 5 gl., Henr. Gerini 2 gl., Marija Mahr 2 gl., Antonija Gabersček 2 gl., Julija Ramrot 50 nč., Marija Mahorčič 3 gl., Marija Delena 2 gl., Zamparo 2 gl., pl. Schaffer 5 gl., Ana Renčelj 1 gl., Marija Pirjevec 1 gl., Stofa 2 gl., Marija Štolfa 1 gl., Carla Cambiagio 10 gl., Antonija Ostertag 2 gl., Josipina Rožič 1 gl., Weidl-Pokorny 5 gld., Kristina Cazafura 1 gold., Marija Polley 1 gold., Tereza Hruša 5 gl., E. Finger 2 gl., E. Dengler 2 gl., Sofija Schafer 1 gl., N. Paxsimadi 2 gld., Marija Mislaj 1 gl., John Scaramanga 5 gl., Josip Platzter 10 gl., dr. Ahačič 5 gl., Baron Gorizzutti 5 gl., vitez Riedl 5 gl., N. Nardini 1 gl., M. Mole 50 nč., Matko Kante 1 gl., Jakob Gregorin 1 gl., I. R. 3 gld., Josip Omers 5 gold. Ukupno 173 goldinarjev.

Za to nabrano svoto so dobili otroci sadja in slaščice, ubožnejši pa obleke, perila in obuvala.

Podpisana štejeta si v preprijetno dolžnost, izreči najprisrčnejšo zahvalo vsem plemenitim dariteljem in dariteljem, osobito pa veledušni gospe Albini Laharnarjevi na uzorni požrtvovalnosti.

Krajni šolski svet.

V Sežani, dne 24. decembra 1898.

Ivan Renčelj,

predsednik.

Anton Kosovel,

šolski učitelj.

Roparski umor? Neki 68-letni mož, po imenu Ivan Glavina, ki je na potu iz Trsta v Kopru šel v neko gostilno, je jezdil od tam na svojem oslu proti svojemu domu po cesti proti Bujam. Ker je prišel osel sam domov, so pričeli domači poizvedovati, kje je ostal Glavina. Dne 27. t. m. so našli Glavino blizo Kopra ležati mrtvega. Razne okoliščine kažejo na to, da je bil mož umorjen in oropan. Sum leti na nekega mladega moža, ki je bil Glavino poklical iz krčme in se ž njim oddaljil.

»Hrvatska Sloga«, vrl hrvatski list, ki izhaja na Sušaku pri Reki in ki si je postavil nalogo delovati za zjediniteljstvo Hrvatov, prične z novim letom izhajati vsaki dan. Doslej je izhajal po edenkrat na teden. Želimo mu najboljšega uspeha.

Kdo je kriv? Današnji »Piccolo« se muči skozi jedno kolono in pol zares aktuvelnem vprašanjem: kdo da je kriv, da je prišlo do tolike napetosti med meščani in okoličani, oziroma Sloveni in Italijani? »Piccolo« prihaja — to se ume ob sebi — do zaključka, da so Italijani nedolžni kakor novorojene dete, torej da pada vsa krivda na slovenske agitatorje. Odgovorimo mu jutri.

Koledar.

Danes v petek 30. decembra: David, kr.; Nicefor, m.

Jutri v soboto 31. decembra: Silvester, p.; Pavlina, m.

Solnčni:

Izhod ob 8. uri 14 min.

Zahod „ 3. „ 52 „

Lunni:

Izhod ob 6. uri 43 min.

Zahod „ 9. „ 21 „

Ta je 53. teden. Danes je 364. dan tega leta, imamo torej še 2 dni.

Različne vesti

Grozno hudodelstvo. Na Dunaju se je 27. t. m. zgodilo bestijalno hudodelstvo. Delavka Frančiška Hofer, 40-letna mala, slabotna ženska, je bila umorjena. Njena polusestra je našla 28. t. m. vrata v sobo Frančiške sicer zaprta, toda ne zaklenjena. Stopivša v sobo je zagledala v polutemi na desni pri vratih Frančiško popolnoma izslečeno in pokrito s strašnimi ranami in — mrtvo ležečo na zofi. Gorenji del života je bil nepoškodovan, trebuh pa je bil popolnoma raztrgan, jetra so bila izrezana in so ležala na tleh. Ves spodnji del života je bila samo ena odprtina, v kateri je bilo videti drob v posušeni krvi. Noge so bile pokrite s krvjo, na tleh je bila velika luža krvi. Umorjena je ležala tako, kakor da se ni nič branila, toda na tleh je bilo raztresenih več igel za lase in iz tega sklepa komisija, da se je Hofer vendar-le branila. V kotu je stala posoda s krvavo vodo, v kateri si je zločinec umival roke. O zločinecu ni nikakega sledu. Srajea in čevljevki umorjene manjkajo.

Nova himna, zložena od papeža. »Unità Cattolica« javlja, da je papež Lev XIII. za predstoječi zaključek leta zložil himno v latinskem jeziku, ki je posvečena Odrešeniku, kateremu se zahvaljuje za vse dobrote, skazane krščanstvu v minulih devetnajstih stotletjih. Papež je naložil skladatelju Perosiju, naj složi primeren napev.

Nemške nesramnosti. Ministerstvo za notranje stvari je odtegnilo v Berlinu izhajajočemu listu »Die Gegenwart« takozvani poštni debit in sicer radi nekega nesramnega članka, ki ga je spisal ta list o našem cesarju. So pač nesramni vsi, jeden za drugim, ti Prusaki.

Spremembe v poštnem prometu, sklenjene na poštnem kongresu v Washingtonu.

(Dalje.)

Odpošiljatelj priporočene pošiljatev ima pravico tudi po oddaji pošiljatev še povratni list zahtevati. V to svrhu se ima izkazati s prejemnim listom in plačati pristojbino za povratni list.

Pristojbina za pošiljatev z vzorec, težke nad 250 do 350 gramov, znaša v prometu z Nemčijo 10 nvč. = 20 pfenigov. Najvišji znesek povzetja priporočenih pošiljatev s povzetjem določil se je v prometu z Nemčijo na 500 gl., oziroma 800 mark.

Velika Britanija je pristopila mejnarodnemu dogovoru gledé prometa pisem in zaklopnic z denarno vrednostjo. Zavarovalnina za vrednostna pisma, namenjena v Veliko Britanijo, znaša 18 nvč. za vsa 300 frankov. Vrednost se lahko napové do zneska 300 frankov. Zaklopnice z vrednostno vsebino niso dopuščene.

Zaklopnice z napovedano vrednostjo so dovoljene odslej tudi v prometu z Belgijo.

Zavijalom zaklopnic z denarno vrednostjo se sme uporabljati trdne posode iz kovin.

Določba, da imajo biti stene posode najmanj 8 milimetrov debele, velja samo za lesene posode.

Vrednostne pošiljatev je dovoljeno obremeniti povzetnim zneskom do 500 gld. oziroma temu jednakim zneskom v veljavi dežele, kamor je pošiljatev namenjena in sicer v prometu z Belgijo (1000 frankov), Francosko (1000 frankov), Italijo (1000 frankov), Luksenburškim (1000 frankov), Nizozemskim (500 gld. nizozemske veljave), Norveškim (720 kron škandinavske veljave), Švico (1000 frankov).

Povzetje sme znašati pa samo do zneska 250 gld., oziroma temu jednakega zneska v veljavi dežele, kamor je pošiljatev namenjena, v prometu z Danskim (360 kron škandinavske veljave), Portugalom (130.000 rajzov) in Rumunijo (500 frankov).

V prometu z Egiptom, Francijo, Italijo, Nizozemskim in Švico je dovoljeno, da plača odpošiljalec zaklopnic, z denarno vrednostjo one pristojbine, ki ne sodijo poštni upravi (carinske in punceevne pristojbine itd.) in ki se imajo iztirjati v deželi, kamor je pošiljatev namenjena pod pogoji, ki veljajo gledé carinsko-odveznega postopanja v prometu s poštnimi zavetki.

Po oddaji je v obče dovoljeno spremeniti naslov na pismih in zaklopnicah, ako napovedana vrednost istih ne presega zneska 10.000 frankov.

(Pride še.)

Brzovjavna in telefonična poročila.

(Zadnje vesti.)

Praga 30. Na današnji dopolnilni volitvi za mestno volilno skupino Vrehlabi je bil izvoljen deželni poslanec župan Vendelin Böhm, pripadajoči nemški ljudski stranki.

Dunaj 30. V deželnem zboru so predložili poslanci ukupno interpelacijo, s katero zahtevajo, da se jim pove vzrok, zakaj se nekaj časa sem na ministerijalnih dekretih mesto dunajsko ne imenuje več »prestolnica države in rezidenčno mesto«, ampak jednostavno »mesto dunajsko«.

Budimpešta 30. V današnje sejo zbornice je došlo le malo poslancev in še tem se je videla slaba volja. Seja se je odprla brez posebnih dogodkih. Po kratki razpravi so določili, da bodo novoletni prazniki trajali do torka. Potem je neki poslanec narodne stranke na dolgo govoril o političnem položaju.

Kaneja 30. Eksekutivni odbor je razpuščen. Njegov predsednik Sphacinakis je odklonil svojo misijo, katero mu je namenil princ. Ker pa ga je v sedanjin razmerah težko nadomestiti, ga je princ Juri nazaj poklical telegrafsko.

Dunaj 30. Uradni list priobči jutri cesarsko naredbo, tičečo se podaljšanja pogodbenega provizorija. Govori se, da bode ogerski vladi na ljubo podaljšanje veljalo za vse leto.

Rim 30. Poleg onih ki so osebno častitali papežu za novo leto, je došlo istemu še mnogo drugih častitk od vladarjev in glavarjev držav.

Pariz 30. »New-York Herald« je došla iz Guyana šifrirana depeša, katera beleži govorico, da so Dreyfusa ukreali na neko državno ladijo, določeno za službo kazencev.

London 30. Iz Filadelfije javljajo: Vesti, katere so došle semkaj iz Washingtona, pravijo, da je vlado dirnilo neljubo, da so Španci prepustili ustašem Illoilo. Vlada da je odločena, da vzdrži avtoriteto Američanov nad Filipinami in, ako treba, da ustaše prežene se silo. Ako se Illoilo ne preda Američanom, bodo ga isti vzeli.

Najnovejša trgovinska vest.

New-York 29. novembra. (Izv. brzovjav.) Pšenica za december 76, ³/₄ za maj 77 ³/₄. za marec 74 ³/₄. Koruza za december 43, ³/₈ za maj 43 ¹/₂. Mast 562.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8, od 9. - 11. in od 2. - 4.

TEODOR SLABANJA

srebrar

ulica Morelli 12 v GORICI ulica Morelli 12

priporoča prečistiti dnhovščini in cerkvenim predstojnikom svojo delavnico za izdelovanje **cerkvene posode in orodja.** Staro blago popravi, pozlati in posreabri v ognju po najnižji ceni. Da si pa zamorejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to zgoraj omenjeni stem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalce sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!

URAR

sposoben v popravljanju vsakovrstnih ur, se priporoča sl. slovanskemu občinstvu Trsta in okolice.

Friderik Colja,
raznašalec „Edinosti“ in vratar,
Via Solitario št. 8.

„EDINOST“

večerno in zjutranje izdanje se prodaja, razun v drugih navedenih tobakarnah, tudi najužnem kolodvoru.

Zaloga vina.

Podpisani naznanja slovenskemu občinstvu, da ima svojo zalogo pristnih dalmatinskih vin v **Androna San Lorenzo** (zadaj za magistratom).

Cena 34 in 36 novč. liter.

Razprodaja v vsakej množini od 5 litrov naprej; na zahtevanje se pošilja tudi na deželo.

Prisluost vina se garantira.

Naročbe se vsprejajo v ulici del Pane št. 1. (uhod tudi Via Maleanton št. 6).

Jurij Lozić.

BOGOMIL PINO,

urar v Sežani.

Zaloga ur za gospode in gospé, zlatih in srebrnih, z nikalom, nazidnih, budilk itd. itd. itd.

Vsakovrstne poprave

izvršujejo se točno in ceno.

„THE GRESHAM“

angleško zavarovalno društvo na življenje v Londonu.

Aktiva društva do 31. decembra 1897. . . . . Kron 159.997.579.—
Letno vplačilo premij in obresti do 31. decembra 1897. . . . . 28.823.375.—
Izplačana zavarovalnina in obresti od obstanka društva (1848.) . . . . . 343.860.067.—
V letu 1897. izdanih 7468 police za glavnico od 67.331.351.91

Prospekti, ceniki in v obče vse druge informacije dopošljejo se vsakemu na pismo vprašanje od niže imenovanega zastopstva, katero dopisuje v vseh jezikih.

Glavno zastopstvo v Trstu.

Via del Teatro št. 1, „Tergesteo“ Scala IV.

Iščejo se dobri agentje, zastopniki in potovalci.

Dr. Rosa Balzam Praško domače mazilo

za žolodec.

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvč. po pošti 20 nvč. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

V pušicah po 35 in 25 nč., po pošti 6 nvč. več.

Varilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postavno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. Fragner-ja „pri črnem orlu“ Praga, Malastran, ogel Sporerjeve ulice.

Vsakdanje poštno razpošiljanje.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v lekarnah: G. Luciani, E. Leltenburg, P. Prendt, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmayer.

„EDINOST“

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Izhaja v Trstu dvakrat na dan razun nedelj in praznikov.

Zjutranje izdanje izhaja ob 7. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri zvečer. O ponedeljkih in po praznikih izhaja prvo izdanje o 9. uri predpoludne. — Naročnina znaša: Obe izdanji gl. 21.—; samo večerno izdanje gl. 12.—; (poslednje zadostuje za naročnike popolnoma). Posamezne številke stanejo: Zjutranje izdanje 3 kr., večerno 4 kr

V Trstu se razprodaja „Edinost“ po tobakarnah v teh-le ulicah in trgih:

Piazza Caserma št. 2. — Via Molin piccolo št. 8. — Via S. Michele št. 7. — Ponte della Fabra. — Via Rivo št. 30. — Campo Marzio. — Via delle Poste nuove št. 1. — Via Caserma št. 13. — Via Belvedere št. 21. — Via Ghega št. 2. — Volti di Chiozza št. 1. — Via Stadion št. 1. — Via Acquedotto. — Via Istituto št. 18. — Piazza Barriera. — Via S. Lucia. — Piazza Giuseppina.

V okolici se prodaja:

Na Greti pri gosp. Pogorelcu, v Škednju pri gosp. Antonu Sancin (Drejač) in pri Sv. Ivanu pri gosp. Ani vdovi Gašpersič. — Izven Trsta prodaje se „Edinost“ v Gorici v tobakarni g. Josipa Schwarz v Šolski ulici.

Slovinci! Naročajte, podpirajte in širite med rodoljubi to glasilo tržaških Slovencev, katerega program je v prvi vrsti ohranitev in razvitek milega nam slovenskega naroda na tržaškem ozemlju in bramba nam po zakonu zajamčenih pravic.

Rojaki, uvažujte naše geslo: „V edinosti je moč!“